


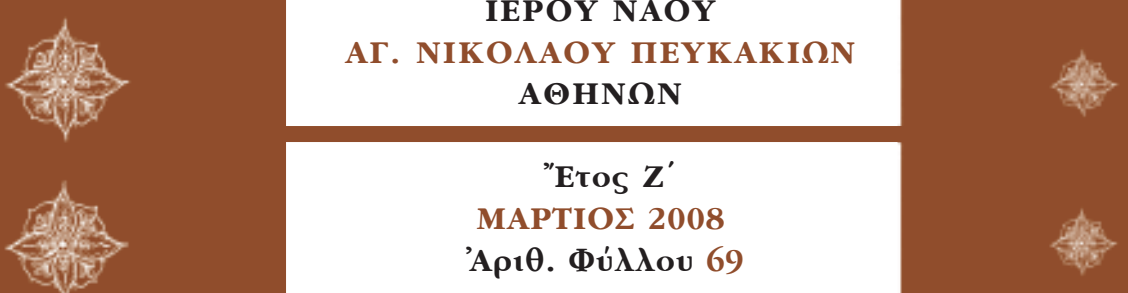


Ἑνοριακὴ

ΕΥΛΟΓΙΑ



ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ
ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ



Ἔτος Ζ΄
ΜΑΡΤΙΟΣ 2008
Ἀριθ. Φύλλου 69

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίς
01. Ἱερόνυμος ὁ Β΄ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος ἄνδρας πίστεως καί συνέσεως	47
02. Τὰ Πολιτικά ὄρια τῆς Ἐκκλησίας - Ἡ Ἑλλάδα τοῦ Καποδίστρια καί ἡ Ἑλλάδα σήμερα.	48
03. Ἡ ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας στό Μυστήριο τοῦ θανάτου (π. Πασχάλης Γρίβας)	56
04. Ἀναζητῶντας τόν Βουλγαροκτόνο (Ν. Β.)	58
05. Ἀποστίματα σώματος καί ψυχῆς (Ἀνθή Τσέλιου)	61
06. Οὐρανοπολίτης ὁ Νικόλαος Χαρίσις	62
07. Ἡ ψυχική μας διάθεσις ἐπιρεάζει τά παιδιά (Μαρίνα Διαμαντῆ)	63
08. Πῶς φροντίζουν οἱ πιστοί τοὺς κεκοιμημένους; (π. Γ. Χάας)	65
09. Ἀπόκριες μέ ἄλλο νόημα	67

ἐνοριακὴ ΕΥΛΟΓΙΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ Ι. Ν. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΠΕΥΚΑΚΙΩΝ (Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν)
Ἀσκληπιοῦ 38 - Ἀθήνα- Τ.Κ. 106 80
Τηλέφωνο:2103612449 - Fax: 2103627037

www.agiosnikolaosasklipiou.gr

Ἑπεύθυνος Συντάξεως:

π. Βασίλειος Ε. Βολουδάκης

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΔΕΚΤΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ:

Εἰς μνήμην

Νικολάου Χαρίσις

Ἡ Οἰκογένειά του



ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ Ο Β΄

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΔΡΑΣ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΣΕΩΣ

Στίς 7 Φεβρουαρίου 2008 ή Ιεραρχία τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος ἐξέλεξε τόν σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος διεδέχθη τόν κοιμηθέντα Ἀρχι-



επίσκοπον κυρόν Χριστόδουλον καί ἀριθμεῖται ὡς Ἱερώνυμος ὁ Β΄, διότι στόν θρόνο τῶν Ἀθηνῶν προηγήθη ὁ συνώνυμος αὐτοῦ Ἀρχιεπίσκοπος κυρός Ἱερώνυμος (Κοτσώνης) ὁ Α΄, ή Ἀρχιεπισκοπεία τοῦ ὁποίου διήρκεσε ἀπό τό 1967 ἕως τό 1973.

Ὁ νέος Προκαθήμενος τής Ἐκκλησίας μας διακρίνεται γιά τή βαθειά του πίστη πρὸς τήν Ἐκκλησία μας, τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα, τήν ἀνεση στή συνεργασία καί στήν ἐπικοινωνία ἀλλά καί γιά τό

πλούσιο φιλανθρωπικό του ἔργο.

Μετά τόν ἐνθρονιστήριο λόγο του καί τά ὅσα ἐκ βαθέων ἐξέφρασε, καλούμεθα ὅλοι νά συστρατευθοῦμε κοντά του, ὥστε στήν δύσκολη καί ιδιόμορφη ἐποχή μας, ὅλοι μαζί, μέ ἐνότητα πίστεως καί φρονήματος νά δίνουμε αὐθεντική μαρτυρία Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἐνορία μας, υἱκῶς συγχαίρει τόν νέον Ποιμενάρχην μας, εὐχεται καί προσεύχεται γι' αὐτόν, τό δέ πλήρωμα τής Ἐκκλησίας μας, κληρός καί λαός, προσβλέπουμε σ' αὐτόν μέ ἐμπιστοσύνη καί χρηστές ἐλπίδες.



Είσηγηση τοῦ π. Βασιλείου Βολουδάκη στό Ἄμφιθέατρο τοῦ
Πολεμικοῦ Μουσείου καί συζήτηση
μέ θέμα:

ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ Η ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΗΜΕΡΑ

Μέσα σέ πρωτοφανῆ, γιά τά Ἀθηναϊκά χρονικά, χιονοθύελλα, πραγματοποιήθηκε τό ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς 17 Φεβρουαρίου 2008, στό Πολεμικό Μουσεῖο, τό προγραμματισμένο ἀπό καιρό Πνευματικό Συμπόσιο τῆς Ἑνορίας μας, μέ θέμα: «Τά πολιτικά ὄρια τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἑλλάδα τοῦ Καποδίστρια καί ἡ Ἑλλάδα σήμερα».

Ἡ Ἐκδήλωση συνδυάσθηκε μέ τήν ἐπέτειο συμπληρώσεως 180 ἐτῶν ἀπό τῆς ἀναλήψεως τῆς ἐξουσίας ἀπό τόν Ἰωάννη Καποδίστρια, ὡς πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος καί περιελάμβανε εἰσηγηση τοῦ π. Βασιλείου Βολουδάκη μέ τό ἀνωτέρω θέμα καί συζήτηση.

Παρά τίς ἀπαγορευτικές καιρικές συνθῆκες, προσῆλθε στό Πολεμικό Μουσεῖο ἕνα μεγάλο πλῆθος ἡρωϊκῶν ἀνθρώπων, κληρικῶν καί λαϊκῶν, σαφῶς μέν πιο ὀλιγάριθμο ἀπό τό προβλεπόμενο ὑπό εὐνοϊκές συνθῆκες, ἀλλά καί πάλι πολύ.

Ἀπό τούς κληρικούς μᾶς ἐτίμησαν μέ τήν παρουσία τους ὁ Προϊστάμενος τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», πανοσιολογιώτατος Ἄρχιμ. Ἀστέριος Χατζηνικολάου, ὁ πρόην Προϊστάμενος τῆς Ἀδελφότητος, πανοσιολογιώτατος Ἄρχιμ. Θεόδωρος Μπεράτης, ὁ Πνευματικός Προϊστάμενος τῆς Πανελληνίου Ὁρθοδόξου Ἐνώσεως (Π.Ο.Ε.), πανοσιολογιώτατος Ἄρχιμ. Μᾶρκος Μανώλης, ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτ. Ἰωάννης Διώτης, ὁ αἰδεσιμολογιώτατος Πρωτ. Παῦλος Παυλίδης, οἱ ἐφημέριοι τοῦ Ναοῦ μας καί ἄλλοι.

Ἡ εἰσηγηση ἔγινε ἀπό στήθους, χρησιμοποιήθηκαν, ὅμως, καί κείμενα σχετικά μέ τήν κατοχύρωση τοῦ θέματος, τά ὁποῖα ἀναγνώσθηκαν καί σχολιάσθηκαν ἀπό τόν ὀμιλητή.

Δύο ἦσαν οἱ κύριοι ἄξονες τῆς Εἰσηγήσεως: Ὁ πρῶτος, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι περιεχόμενο ἀλλά περιέχει ἕναν Ὁρθόδοξο λαό καί ὁ δεύτερος, τό πῶς ἐβίωσε ὁ λαός μας αὐτήν τήν ἀλήθεια μέ τήν διακυβέρνηση τοῦ Ἰωάννη Καποδίστρια.

Μέ βάση τούς δύο αὐτούς ἄξονες καί τά ὅσα ἀνεπτύχθησαν μέ

πολλά ιστορικά και λογικά επιχειρήματα, κατεδείχθη πόσο σαθρά αλλά και ύποπτα είναι τὰ επιχειρήματα εκείνων πού θέλουν νά περιορίσουν τήν Ἐκκλησία στους τοίχους τῶν Ναῶν, χωρίς ἄλλη συμμετοχή της στήν καθημερινή ζωή τῶν ἀνθρώπων.

Σαθρά εἶναι τὰ επιχειρήματά τους, γιατί ἡ ἱστορία βοᾷ πῶς ἀπό συστάσεώς του τό ἔθνος μας ἦταν βαθύτατα θρησκευόμενο καί μέ ἔνταση ψυχῆς ἐπιζητοῦσε τόν ἀληθινό Θεό ὅτι αὐτό εἶχε ἀφιερῶσει καί βωμό «τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ» καί, ὅταν ὁ Θεός τοῦ ἀπεκαλύφθη, συνύφανε μέ Αὐτόν τή ζωή του. Εἶναι, ἐπίσης, τὰ επιχειρήματά τους ύποπτα, γιατί γνωρίζουν τήν μεγάλη ἐπιρροή τῆς Ἐκκλησίας στίς ψυχές τοῦ λαοῦ καί προσπαθοῦν σκόπιμα νά διαστρέψουν τόν ρόλο της, φιμώνοντάς την, ὥστε ἀνενόχλητοι νά ἀποχριστιανίζουν τόν λαό μας μέρα μέ τήν ἡμέρα ὅλο καί περισσότερο.

Ἐπισημάνθηκε ὅτι «πολλοί κληρικοί ἔχουν πέσει στην παγίδα πολιτικῶν καί δημοσιογράφων καί παρασυρμένοι συμφωνοῦν ὅτι ἡ Ἐκκλησία δέν πρέπει νά ἔχη πολιτικό λόγο. Ἄγνοοῦν, ὅμως, ὅτι ὁ



Ἐνα στιγμιότυπο ἀπό τό Πνευματικό Συμπόσιο, ὅταν ὁ Προϊστάμενος τῆς Ἀδελφότητος θεολόγων «Ὁ Σωτήρ», Ἀρχιμ. Ἀστέριος Χατζηνικολάου, ἔχει τόν λόγο.



Ὁ Πνευματικός Προϊστάμενος τῆς Π.Ο.Ε., Πανοσ. ἀρχιμ. Μάρκος Μανώλης, ὁμιλῶν στό Συμπόσιο.

λόγος τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρεται στόν τρόπο ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καί, συνεπῶς, ὁ λόγος τῶν κληρικῶν δέν εἶναι οὔτε πολιτικός, οὔτε κᾶν ἐθνικός, ἀλλά καθαρά πνευματικός. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἔργο τῆς νά διδάσκη, δέν πολιτικολογεῖ. Ἡ Ἐκκλησία ἐλέγχει, δέν ἀντιπολιτεύεται. Σκόπιμα μεταφράζουν τή διδασκαλία τῆς

Ἐκκλησίας σέ πολιτικολογία καί τόν ἐλεγχο, πού ἀσκεῖ ἡ Ἐκκλησία, σέ ἀντιπολιτευτικό λόγο».

Ἀκόμη καί τά ἐθνικά θέματα ἡ Ἐκκλησία τά ἀντιμετωπίζει μέ πνευματικό τρόπο καί ὄχι ὅπως οἱ πολιτικοί, οἱ ὁποῖοι τίς περισσότερες φορές δέν ἐνδιαφέρονται γιά τό δίκαιο καί γιά τό ἐάν καί κατά πόσον ἡ ὁποία λύση δίδουν βοηθάει τόν λαό μας στήν πνευματική ζωή, ἀλλά πρωτίστως ἐνδιαφέρονται γιά τό πῶς δέν θά κακοκαρδίσουν τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς.

Ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι περιεχόμενο τοῦ Κράτους

« Ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι τό ὅλον, δέν ἀνήκει στά περιεχόμενα τοῦ Κράτους, ἀλλά εἶναι τό περιέχον καί συνέχον τό Κράτος.

Ὁ Χριστός μᾶς εἶπε ὅτι τοῦ «ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καί ἐπί γῆς». Πολλοί, ὅμως, συγχέουν κάποια ἄλλα λόγια τοῦ Χριστοῦ, «ἡ βασιλεία ἡ ἐμή οὐκ ἔστι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», ἀλλά δέν γνωρίζουν τήν ἀληθινή ἐρμηνεία τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστός εἶπε ὅτι ἡ ἐξουσία Του δέν εἶναι ἀπό αὐτόν τόν κόσμο, ἀλλά δέν εἶπε ὅτι δέν ἀσκεῖται καί σέ αὐτόν τόν κόσμο. Ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ ἀσκεῖται παντοῦ καί πάντοτε ἀπό τοὺς πιστοὺς καί ἰδιαίτερως ἀπό τοὺς ὀρθόδοξους πιστοὺς».

Σχολιάσθηκε ὁ παραλογισμός πολιτικῶν καί δημοσιογράφων, οἱ ὁποῖοι ἀρνοῦνται στήν Ἐκκλησία νά ἔχη λόγο παρεμβατικό, γιατί τᾶχα οἱ κληρικοί δέν ...ψηφίζονται(!), καί ἀντετάχθη ὅτι οὔτε οἱ δημοσιογράφοι ψηφίζονται καί ὅμως κανεῖς δέν τοὺς ἀπαγορεύει τόν ἀντιπολιτευτικό λόγο. Ἀντιθέτως, καί λόγο κυριαρχικό ἔχουν, πού ἀνακαλεῖ στήν τάξη καί ἐλέγχει αὐτούς πού ψηφίσθηκαν ἀπό τόν

λαό, καί τίς εἰδήσεις παρουσιάζουν καί ἐρμηνεύουν μέ τόν τρόπο πού αὐτοί θέλουν νά τίς ἀντιληφθῇ ὁ λαός, διαμορφώνοντας αὐτοί, τελικά, τήν κοινή γνώμη.

Ἐλέχθη ὅτι οἱ αἰτιάσεις τῆς Πολιτείας εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας χρονολογοῦνται ἐδῶ καί πολλούς αἰῶνες, παρά ταῦτα, οἱ γνήσιοι ποιμένες της ποτέ δέν πτοοῦνται, ἀλλά πάντοτε ἀνακαλοῦν τήν Πολιτεία στήν τάξη, ὅπως ὁ δάσκαλος τόν μαθητή. Ἀναφέρθηκε συγκεκριμένα τό παράδειγμα τοῦ Πατριάρχου Ἡσαΐα, ὁ ὁποῖος ἤλεγξε τόν Αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικο τόν Πρεσβύτερο, τόν Παλαιολόγο, γιατί ἤθελε νά παραμερίση τόν ἐγγονό του Ἀνδρόνικο Γ' τόν Νεώτερο καί νά προωθήσῃ ἄλλον στή διαδοχή τοῦ θρόνου.

«Παρ' ὅτι τό θέμα δέν φαινόταν ἐκ πρώτης ὄψεως πνευματικό καί θά μπορούσε κάποιος βλέποντας τά πράγματα ἐπιφανειακά νά θεωρήσῃ τήν παρέμβαση τοῦ Πατριάρχου καθαρὰ πολιτική ἀνάμειξη, τό δίκαιο ἦταν μέ τό μέρος τοῦ Πατριάρχου. Ὁ πατριάρχης Ἡσαΐας ἤξερε ὅτι αὐτός ὁ νεώτερος ἦταν ἀτίθασος καί ὅτι, ἂν τόν παραμέριζε ὁ αὐτοκράτορας ἀπό τήν διαδοχή, θά αἱματοκυλοῦσε τήν αὐτοκρατορία, γι' αὐτό ἐπίεσε τόν Ἀνδρόνικο νά μὴν τόν διώξῃ ἀπό κοντά του ἀλλά νά θελήσῃ μέ ἀγάπη νά τοῦ συμπαρασταθῇ, γιά νά περισωθῇ ὅτι ἦταν δυνατόν. Τότε ὁ Ἀνδρόνικος, χωρίς νά μπορῇ νά ἰδῇ μακρύτερα, τοῦ λέγει: **“Τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἔχεσθαι φροντίδων, τῶν κοινῶν δέ καί τῶν βασιλικῶν ἀπέχεσθαι πραγμάτων”**, νά περιορισθῆς, δηλαδή, στά ἐκκλησιαστικά σου καθήκοντα καί ἄσε τά κοινά πράγματα στόν βασιλέα νά τά ἐπιμεληθῇ. Καί ὁ πατριάρχης Ἡσαΐας τοῦ ἀπαντᾷ: **“Ἐγώ δέ καί πάνυ θαυμάζω μεμνημένος ὡς ἐκέλευσας ἐμέ μὲν τά τῆς Ἐκκλησίας πράπειν καί περί αὐτά ἀσχολεῖσθαι μόνα, σέ δέ ἐάν, ὅπως ἂν δοκῇ τά τῆς βασιλείας διοικεῖν. Παραπλήσιον γάρ ἐστιν, ὥσπερ ἂν πρὸς τήν ψυχὴν εἴποι τό σῶμα· οὐ δέομαι τῆς κοινῶνίας καί τῆς συναφείας τῆς σῆς, οὐδέ συνεργόν πρὸς τά πραπίόμενα βούλομαι ἔχειν, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὡς οἶόν τε καί βούλομαι διοικήσω τάμά, σέ δέ φρόντιζε περί τῶν ἰδίων”**. Δηλαδή, ἐγώ δέ καί πάλι θαυμάζω ἐσένα πού μέ διατάξεις νά περιορισθῶ στά τῆς Ἐκκλησίας καί ἐσύ νά ρυθμίζῃς τά βασιλικά πράγματα. Εἶναι, σάν νά εἰπῇ τό σῶμα πρὸς τήν ψυχὴ· ἐσύ μὴν ἀνακατεύεσαι στίς δουλειές μου, ἐγώ θά διοικήσω τά δικά μου καί σύ φρόντιζε γιά τά δικά σου. Μά ἡ ψυχὴ εἶναι αὐτὴ πού κινεῖ τό σῶμα, ἡ ψυχὴ εἶναι ἐκείνη πού κατευθύνει τό σῶμα στήν εὐπρέπεια, ἡ ψυχὴ εἶναι ἐκείνη πού λέει στό σῶμα πῶς καί μέ ποιό τρόπο καί τί πρέπει νά πράττῃ. Καί ψυχὴ στό Ὁρθόδοξο

κράτος είναι ή Ἐκκλησία».

Εἰς ἐνίσχυση τῶν ἀνωτέρω ἀναφέρθηκαν καί τά ὅσα διεκήρυξε ὁ αὐτοκράτορας Ἰωάννης Τσιμισκῆς ἀλλά καί ἡ Νομοθεσία μέ τήν Ἐπαναγωγή τοῦ Νόμου, γιά νά ἀποδειχθῆ ὅτι εἶναι κοινή συνείδηση σέ ἕνα Ὁρθόδοξο κράτος πῶς ἡ Ἐκκλησία δέν εἶναι ἀπλῶς ἕνας φορέας ἀλλά ἡ ψυχή καί τό πηδάλιο τῆς κατά Θεόν διακυβερνήσεως τοῦ λαοῦ.

Ἡ μοναδικότητα τοῦ χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ

Ἡ ἀλήθεια αὐτή ἔχει περάσει τά σύνορα τῆς Ἑλλάδος καί ἔχει νικήσει τόν χρόνο, ἀφοῦ καί σήμερα ἄλλοι ὀρθόδοξοι λαοί γνωρίζουν καλά πῶς ὁ Ἑλληνισμός ἔχει ἀπόλυτα ταυτισθεῖ μέ τόν χριστιανισμό. Χαρακτηριστικά εἶναι τά ὅσα γράφει ὁ διαπρεπής ὀρθόδοξος θεολόγος τοῦ αἰῶνος μας, ἀείμνηστος π. Γεώργιος Φλωρόφσκυ: « Ἡ Ρωσική Θεολογία ὀφείλει νά φοιτήσῃ εἰς τό αὐστηρό σχολεῖο τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὁ Ἑλληνισμός ἔχει ἀποκτήσει αἰώνιο χαρακτήρα μέσα στήν Ἐκκλησία· ἔχει ἐνσωματωθεῖ στή σάρκα τῆς· ἔχει γίνει αἰώνια κατηγορία τῆς χριστιανικῆς ὑπάρξεως. Ἕνας μόνο τρόπος ὑπάρχει, διά νά εἶναι ἡ θεολογία μας καθολική: Νά εἶναι Ἑλληνική. Μόνον ἐν τῷ Ἑλληνισμῷ μπορεῖ νά εἶναι τις ἀληθῆς, καθολικός... Ἄς γίνουμε περισσότερο “Ἕλληνες”, ὥστε νά γίνουμε ἀληθινοί χριστιανοί». Αὐτά τά γνωρίζουν ὅλοι, ἐκτός ἀπό τούς συγχρόνους Ἕλληνες πολιτικούς.

Ὁ Καποδίστριας, ἀντιθέτως, εἶχε πλήρη συνείδηση ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ὑπόσταση τοῦ ἔθνους μας καί γι’ αὐτό, ὅταν ρωτήθηκε στίς 3 Ὀκτωβρίου 1827 ἀπό τόν Ἄγγλο ὑφυπουργό Πολέμου καί τῶν Ἀποικιῶν Οὐίλμοτ Ὁρτον, –«τί πρέπει νά ἐννοήσωμεν λέγοντες Ἑλλάδα σήμερον;», ἔδωσε ἱστορική ἀπάντηση: –«Τό Ἑλληνικόν ἔθνος σύγκειται ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἵτινες ἀπό Ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως δέν ἔπαυσαν ὁμολογοῦντες τήν ὀρθόδοξον πίστην, καί τήν γλῶσσαν τῶν Πατέρων αὐτῶν λαλοῦντες, καί διέμειναν ὑπό τήν πνευματικήν ἢ κοσμικήν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας των, ὅπου ποτέ τῆς Τουρκίας καί ἄν κατοικῶσι». Ἡ τελευταία αὐτή φράση τοῦ Καποδίστρια, «ὑπό τήν πνευματικήν ἢ κοσμικήν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐκκλησίας των», ἀρκεῖ γιά νά καταδείξῃ ὅτι ἡ Ἐκκλησία στήν Ἑλλάδα ἀνέκαθεν ἦταν ὁ ρυθμιστής ἀλλά καί τό ὕψιστο κριτήριον τῆς πνευματικῆς καί τῆς πρακτικῆς ζωῆς.

Οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας δέν ἔπασαν θύματα χριστιανικοῦ ἐκβιασμοῦ

Στήν εἰσήγησιν τοῦ π. Βασιλείου τονίσθηκε, ἐπίσης, ὅτι, προκειμένου

νά συκοφαντηθῆ ἡ Ἐκκλησία, ἐπιστρατεύονται ψεύδη, ὅπως ὅτι οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοι μας ἀναγκάσθηκαν νά δεχθοῦν τόν χριστιανισμό μέ βίαιο τρόπο καί ὄχι μέ τήν συγκατάθεσή τους. Αὐτό, ὅμως, πού ἰσχυρίζονται δέν εἶναι μόνο ψέμα, ἀλλά καί ὕβρις κατά τῶν προγόνων μας. Οἱ Ἕλληνες δέν ὑπέκυψαν στήν Ὀθωμανική βία καί δέν ἐξισλαμίσθηκαν, παρά τήν τεσσάρων αἰώνων δουλεία, πόσο μάλλον ἦταν ἀδύνατον νά καταναγκασθοῦν οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας γιά νά δεχθοῦν τόν χριστιανισμό. Ὑβρίζουν τούς προγόνους μας, ἐπίσης, ὅσοι δέν συμφωνοῦν μέ τή σοφή ἐπιλογή ἐκείνων, πού ἀντάλλαξαν τήν χαροπαλαίους φιλοσοφία μέ τήν αἰώνια ζωή.

Ἐλέχθη, ἐπίσης, ὅτι «σκοπός αὐτῶν πού κόπτονται γιά τό ἀρχαῖο παρελθόν μας δέν εἶναι ἡ ἀγάπη τους γιά τον ἀρχαῖο πνεῦμα. Ἄν ἀγαποῦσαν τούς προγόνους μας δέν θα μᾶς ἀπέκοπταν ἀπό τήν γλῶσσα μας, καταργώντας τήν ἀπ' τά σχολεῖα μαζί μέ τήν καθαρεύουσα, δηλώνοντας, μάλιστα, μέ ὑπερηφάνεια ὅτι τήν “ἔθαψαν”. Μέ τήν ἀναφορά τους στούς ἀρχαίους, οὐσιαστικά θέλουν νά φτιάξουν μέ τερατογένεση μιᾶ ἄλλη φυλή, πού τό κύριο χαρακτηριστικό της θά εἶναι τό μῖσος γιά τόν Χριστό καί τήν Ἀλήθεια Του».

Ἡ κακοποίηση τῆς Ἑλλάδος τοῦ Καποδίστρια

« Ἡ Ἑλλάδα τοῦ Καποδίστρια διετράνωσε αὐτό πού αἰῶνες ζοῦσε ὁ Ἕλληνισμός: Ὅτι σκοπός ὑπάρξεως τῶν πραγματικῶν Ἑλλήνων, πού δέν ἔχουν ἀπλῶς τήν ὑπηκοότητα, ἀλλά ἔχουν καί τήν συνείδηση καί τήν θεοσέβεια τῶν προγόνων τους, εἶναι τό νά γίνονται κάθε μέρα, περισσότερο ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἄνθρωποι ἀθάνατοι, ἀφοῦ μέ πλήρη ἐπίγνωση καί γενναιότητα, ἀπερίφραστα ὁμολογοῦσαν ὅτι μέ χαρά θυσιάσουν ὅτιδήποτε ἐφήμερο καί πρόσκαιρο γιά τήν αἰώνια ζωή».

Ὑστερα ἔγινε λόγος γιά τήν Ἑλλάδα τοῦ σήμερα. Ἐλέχθη ὅτι σήμερα «κανένα πολιτικό Κόμμα δέν ἐνδιαφέρεται γιά τή ζωή, πού πηγάζει ἀπό τήν Ὀρθοδοξία, ἀντιθέτως, μάλιστα, οἱ πολιτικοί ἐνοχλοῦνται καί μάχονται τήν Ἐκκλησία ὅταν αὐτή ἀντιστέκεται στή σήψη τοῦ λαοῦ ἀπό τόν εἰσαγόμενο “νεοεποχίτικο” τρόπο ζωῆς. Ὡστόσο παριστάνουν τούς Ὀρθοδόξους, γιατί μέ αὐτόν τόν τρόπο ἀποσποῦν τίς φήφους τῶν πιστῶν. Δέν τολμοῦν νά δηλώσουν ὅτι δέν πιστεύουν, γιατί τότε ὁ λαός θά τοῦς θέσῃ στό περιθώριο.

Οἱ πολιτικοί μας θέλουν τήν Ὀρθοδοξία –καί κατ' ἐπέκταση τήν Ἐκκλησία– σάν φολκλόρ, σάν ἓνα μουσειακό πλοῦτο, πού εἶναι μέν

σπουδαῖος γιά τίς τέχνες πού καλλιέργησε καί πήγασαν ἀπ' αὐτήν, ἀλλά, τελικά, ὡς ἐκεῖ.

Στήν πράξη, τήν διασύρουν καθημερινά κατά τήν ἄσκηση τῆς πνευματικῆς Τῆς διακονίας σάν τό μεγαλύτερο ἐμπόδιο στά σχέδια τους, πού κάθε ἄλλο εἶναι ὑπέρ τῆς πνευματικῆς ἀνυψώσεως τοῦ λαοῦ μας.

Ὁ λαός μας, ὅμως, ἀνέχεται ἀκόμη νά τοῦ κακοποιοῦν οἱ ἄρχοντες τήν πίστη καί σ' αὐτό εὐθυνόμαστε ἐμεῖς οἱ κληρικοί, πού δέν ἐπιμένουμε στήν διεκδίκηση τῆς ἀλήθειας. Τρανό παράδειγμα ἡ ἀφαίρεση τοῦ θρησκεύματος ἀπό τίς ταυτότητες. Δέν ἐπιμείναμε, ὄχι μόνο στήν ἀναγραφή τοῦ θρησκεύματος, ἀλλά κυρίως στό **γιατί κάποιος θέλουν νά κρύψουν τό θρήσκευμα ἢ τό πιστεύω τους;**».

Ὁ εἰσηγητής διάβασε κατόπιν ἀποσπάσματα ἀπό ἕνα, μέχρι πρόσφατα, ἀνέκδοτο κείμενο, ἐγκύκλιο ἐπιστολή τοῦ Καποδίστρια, «Σκέψεις περί τοῦ πῶς ἤθελε βελτιωθῆ τῶν Γραικῶν ἢ Στάσις», γραμμένη στήν Κέρκυρα στίς 6 Ἀπριλίου τοῦ 1819. Στό κείμενο αὐτό, πού εἶναι σχεδιάσμα τοῦ μετέπειτα Κυβερνητικοῦ του προγράμματος, κεντρική θέση ἔχει ἡ Ἐκκλησία καί τό πῶς αὐτή θά γίνῃ ἡ αἰτία τῆς πνευματικῆς ἀναγενήσεως τοῦ ἔθνους.

Νά ἀναδειχθοῦν συνεχιστές τοῦ Καποδίστρια

Ὁ Καποδίστριας εὐχόταν νά ἀναδειχθοῦν ἄνδρες εὐλαβεῖς γιά τήν διακυβέρνηση τῆς Πατρίδας μας. Τό ἐρώτημα εἶναι, εἶπε ὁ εἰσηγητής, «γιατί ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Καποδίστρια μέχρι σήμερα δέν ἔχει δημιουργηθεῖ μιὰ πολιτική παράταξη πού νά ἀποτελεῖται ἀποκλειστικά ἀπό ἀνθρώπους πιστούς καί ὄχι καιροσκόπους, πού ἐκμεταλλεύονται τό θρησκευτικό συναίσθημα τῶν ψηφοφόρων; Γιατί δέν ἔχει φανεῖ ἀπό τότε μιὰ παρεμβολή ἀνθρώπων ψυχωμένων, πού νά ἐκφράζῃ τά πιστεύω τοῦ Γένους μας; Βεβαίως δέν εἶναι αὐτό τυχαῖο. Ὅφειλεται σέ μᾶς τοὺς ἐκκλησιαστικούς, πού κραδαίνουμε συνεχῶς στά μάτια τῶν ὑγιῶν πνευματικά ἀνθρώπων τό φόβητρο ὅ,τι ἡ πολιτική εἶναι βρώμικη.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς, πολλοὶ πολιτικοὶ εἶναι βρώμικοι, ὄχι ὅμως αὐτή καθ' ἑαυτήν ἡ πολιτική. Δέν εἶναι βρώμικη ἡ διακονία τῶν ἀνθρώπων καί τῶν βιοτικῶν τους πραγμάτων. Εἶναι ἔργο, πού περιγράφεται μέ θαυμαστό τρόπο στήν Παλαιὰ Διαθήκη, ἰδιαιτέρως δέ στό Δευτερονόμιον, ἀλλά καί στά βιβλία τῶν Προφητῶν καί τῶν Βασιλειῶν. Δέν εἶναι καθόλου τυχαῖο ὅτι ἐκκλησιαστικοὶ διδάσκαλοι παρομοιάζουν τό ἔργο τοῦ εὐσεβοῦς πολιτικοῦ μέ τό ἔργο Προφήτου.

Ἡ πολιτική εἶναι ἐφαρμογή τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Καινῆς, πού μὲ ἐνάργεια διδάσκεται καὶ τελεσιουργεῖται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο ἐνδυναμώνει καὶ φωταγωγεῖ τοὺς πολιτικούς.

Ὡστόσο, ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἰδρύσῃ πολιτικὴ Παράταξη, οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ δώσῃ εὐλογία στὰ πνευματικά Της παιδιὰ νὰ ἰδρύσουν Κόμμα μὲ ὄνομασία πού νὰ περιέχῃ τὸν προσδιορισμὸ τῆς Ὁρθοδοξίας ἢ τοῦ χριστιανισμοῦ, γιατί ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐξουσιοδοτεῖ κανένα μεμονωμένο ἄτομο ἢ ὁμάδα, ἔστω καὶ ἀποδεδειγμένα πιστῶν ἀνθρώπων, νὰ τὴν ἐκπρο-σωπῇ. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐκπροσωπεῖται ἀπὸ κανέναν. Οὔτε ἀπὸ τὸν οἰονδή-ποτε Προκαθήμενον, ἀλλ' οὔτε ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν Ἱεραρχία Της, πὸσω μᾶλλον ἀπὸ κάποια ὁμάδα ἀνθρώπων.

Ὅμως, παρ' ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐξουσιοδοτεῖ κανέναν νὰ τὴν ἐκπροσωπῇ, ὀλόφυχα προσφέρεται νὰ εὐλογήσῃ τὴν ἀπόφαση πιστῶν ἀνθρώπων νὰ ἀγωνισθοῦν ὡς πολιτικοί, ὅπως, ὅταν οἱ συνθῆκες τὸ ἐκάλεσαν εὐλόγησε ἀκόμη καὶ τὰ ὄπλα τῶν Ἀγωνιστῶν τοῦ '21.

Ἡ Ἐκκλησία εὐχεται νὰ ἀναδειχθοῦν ἄνθρωποι μὲ τὰ ἰδανικά, τὴν πίστη στὸν Θεό, τὴν τιμιότητα καὶ τὴν αὐταπάρνηση τοῦ Καποδίστρια, πού νὰ πιστεύουν καὶ νὰ μιλήσουν μὲ εὐλικρίνεια στὸν λαό καὶ νὰ καλέσουν ὅσους ταυτίζονται, σ' αὐτὸ τὸ πιστεύω, νὰ τοὺς ἀκολουθή-σουν».

Καὶ ὁ εἰσηγητής, π. Βασίλειος, κατέληξε:

«Εἶναι καιρὸς νὰ μετρηθοῦμε. Νὰ διαπιστώσουμε ἂν, σὰν ἔθνος, πραγματικά θέλουμε νὰ ξαναγίνῃ ἡ Ἑλλάδα τόπος πνευματικός ἢ ἄν, τελικά, ἔχουμε τόσο πολὺ λιγοστέψῃ, ὅποτε μόνο ὁ Θεὸς ἔχει πιά τὸν λόγο γιὰ τὸ τί θὰ ἀπογίνουμε...».

Μετά τὴν εἰσήγηση ἐπηκολούθησε ἐνδιαφέρουσα συζήτηση, κατὰ τὴν ὁποία ἔλαβαν τὸν λόγο κληρικοί καὶ λαϊκοί.

Εὐχὴ ὅλων μας εἶναι νὰ γίνῃ αὐτὸ τὸ πνευματικὸ Συμπόσιο ἀπαρχὴ γιὰ νὰ ἀλλάξῃ ἡ πολιτικὴ εἰκόνα τῆς πατρίδος μας, γιατί ἡ πολιτικὴ εἶναι ἔκφραση καὶ δείκτης τῆς πνευματικῆς στάθμης ἑνὸς λαοῦ.

Γιὰ ἓνα ὀρθόδοξο λαὸ ἡ καθημερινὴ ἐπίγεια ζωὴ τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι μιά ἀνεξάρτητη λειτουργία, πού τὴν κατευθύνει αὐτόνομα ἡ παράταξη τῶν πολιτικῶν, ἀλλὰ εἶναι ἄρρηκτα συνυφασμένα μὲ τὴν πνευματικὴ ζωὴ. Γι' αὐτὸ σέ ἓνα ὀρθόδοξο λαό, οἱ χριστιανοὶ πολιτικοί, ἔχουν σὰν μοναδική τους διακονία νὰ ἐργάζονται καθημερινὰ γιὰ τὴν ὑλοποίηση τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ στὰ βιοτικά ἔργα τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν εὐλογία καὶ τίς ὁδηγίες τῆς Ἐκκλησίας.



Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

«Ὅπως φοβερώτατον, τό τοῦ θανάτου μυστήριον». Πραγματικά εἶναι πολύ φοβερό τό μυστήριον τοῦ θανάτου. Ἐκστατικός καί γεμάτος ἀπορία καί ἀμηχανία στέκεται κανείς μόλις σκεφθεῖ πῶς ἕνας ἄνθρωπος πού μέχρι χιές μιλοῦσε καί ἀκούγαμε τήν φωνή του, γελοῦσε ἤ ἔκλαιγε καί βλέπαμε τό ἐκφραστικό πρόσωπό του, σκεπτόταν καί κουβέντιαζε τίς σκέψεις του, πῶς ὁ ἴδιος αὐτός ἄνθρωπος μετά τόν βίαιον χωρισμό τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα, κατά τήν φοβερή ὥρα τοῦ θανάτου, μένει ἄφωνος καί ἀνεκφραστος, χωρίς πνοή καί κίνηση, καί παραδίδεται σέ σκοτεινό τάφο, καί καλύπεται ἀπό τό χῶμα, καί τέλος διαλύεται. Φοβερό τό μυστήριον τοῦ θανάτου. Ὅπως λένε καί οἱ ὕμνοι τῆς Ἐκκλησίας μας μοιάζει ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου μέ ἕνα λουλούδι πού μετά ἀπό λίγο μαραίνεται, ἤ μέ ἕνα ὄνειρο πού ἔρχεται καί γρήγορα παρέρχεται.

Κάθε φορά πού ἐρχόμαστε ἀντιμέτωποι μέ τόν θάνατον ἑνός ἀνθρώπου, ἰδίως οἰκείου καί ἀγαπητοῦ μας, μᾶς διαπερνοῦν ποικίλα συναισθήματα. Ἄρχικά ψυχικοῦ πόνου καί λύπης γιά τόν ἄνθρωπό μας πού ἔφυγε, ἔπειτα δέους μπροστά στό μυστήριον τοῦ θανάτου, καί τέλος φόβου καί ἀγωνίας γιά τήν ὥρα τοῦ δικοῦ μας θανάτου ἢ ἄλλων προσφιλῶν μας προσώπων. Μπροστά στό ἄψυχο σῶμα ἑνός ἀνθρώπου ἔχουμε τήν εὐκαιρία καί τήν πρόκληση νά ἀναθεωρήσουμε πολλές ἀπό τίς προτεραιότητες πού ἔχουμε βάλει στήν ζωή μας καί νά συνειδητοποιήσουμε τήν ματαιότητα πολλῶν ἐπιδιώξεών μας, ἀλλά καί νά προβληματιστοῦμε γιά τό μέλλον μας. Ταυτόχρονα, κάποιες στιγμές μᾶς κυριεύει μιᾶ μελαγχολία καί ἀρκετή ἀπαισιοδοξία καί δέν θέλουμε νά καταπιαστοῦμε μέ τίποτε, καί παραιτούμαστε ἀπό τήν ζωή καί ἀπό κάθε πρωτοβουλία καί ἄλλοτε μᾶς διακρίνει μιᾶ ὑπερκινητικότητα καί ὑπερδραστηριότητα, σάν νά θέλουμε νά ζορκίσουμε τό κακό τοῦ θανάτου, νά τόν ξεχάσουμε καί νά ξεχαστοῦμε. Ὅμως ὁ θάνατος εἶναι πάντοτε μπροστά μας καί δίπλα μας. Ὅσοι ἐζησαν στό παρελθόν πέρασαν ἤδη τό κατώφλι του, καί ὅσοι ζοῦμε στό παρόν εἴμαστε ὑποψήφιοι νά τό διαβοῦμε κι ἐμεῖς μέ τήν σειρά μας στό προσεχές μέλλον. Ἄλλωστε τίποτε δέν εἶναι πιό βέβαιο γιά τόν κάθε ἄνθρωπο ἀπό τό ὅτι κάποια στιγμή θά πεθάνει.

Ἀπέναντι σ' αὐτό τό μεγάλο μυστήριον τοῦ θανάτου, πού ἀποτελεῖ τό

μεγαλύτερο πρόβλημα για τόν κάθε άνθρωπο ή Όρθόδοξη Έκκλησία μας έρχεται μέ τήν διδασκαλία της, αλλά κυρίως μέ τήν ζωή της, καί μᾶς ἀνοίγει ἕναν δρόμο ἐλπίδας καί προοπτικῆς. Ζητᾶ ἀπό ἐμᾶς, πού ἔχουμε βαπτιστεῖ στό ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριάδος καί ἔχουμε συνταφεῖ καί συνανασηθεῖ μαζί μέ τόν Χριστό μέσα στήν ἱερή κολυμβήθρα, νά μὴν λυπούμεθα «...καθώς καί οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γάρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καί ἀνέστη, οὕτω καί ὁ Θεός τούς κοιμηθέντας διά τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ.» (Α΄ Θεοσ. 4, 13-14). Διότι ἐάν πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστός πέθανε καί ἀναστήθηκε, ἔτσι καί ὁ Θεός διά τοῦ Ἰησοῦ θά φέρει μαζί Του ἐκείνους πού κοιμήθηκαν.

Ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὁ θάνατος εἶναι ἕνας μεγάλος ὕπνος, ὅπως ἔλεγε ὁ ἅγ. Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, καί ἀπό αὐτόν τόν ὕπνο θά μᾶς ζυπνήσει ὁ Χριστός ὅταν ἔλθει ἡ κατάλληλη ὥρα. Γιά τήν Έκκλησία μας, τό μεγαλύτερο κακό γιά τόν κάθε άνθρωπο, δέν εἶναι ὁ σωματικός θάνατος ἀλλά ὁ πνευματικός. Ἡ ἐμμονή στήν ἁμαρτία καί τό κακό εἶναι ὁ πραγματικός θάνατος, καί ὅποιος μένει στήν ἁμαρτία εἶναι νεκρός πρὶν τόν θάνατό του, ἐνῶ ὅποιος ἐνώνεται μέ τόν Χριστό ζεῖ μαζί Του καί πρὶν καί μετὰ τόν θάνατό του.

Ὅταν ὁ Χριστός εἶπε σέ ἕναν μαθητὴ Του νά Τόν ἀκολουθήσει αὐτός τοῦ ζήτησε νά θάψει πρῶτα τόν πατέρα του. Καί ὁ Χριστός τοῦ ἀπάντησε: «... ἀκολούθει μοι, καί ἄφες τούς νεκρούς θάψαι τούς ἑαυτῶν νεκρούς.» (Μτθ. 8,22) Ἀκολούθησέ με καί ἄφησε τούς νεκρούς νά θάψουν τούς δικούς τους νεκρούς.

Σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχουν ζωντανοὶ πού εἶναι νεκροί. Ἄνθρωποι πού ἀναπνέει τό σῶμα τους, ἀλλά εἶναι νεκρή ἡ ψυχή τους. Καί ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ὑπάρχουν ἄνθρωποι πού ἔχουν πεθάνει σωματικά ἀλλά αὐτό δέν τούς ἐμποδίζει νά ζοῦνε καί νά προσδοκοῦν τήν ἀνάσταση τῶν νεκρῶν σωμάτων τους. Ὅπως ἔλεγε ὁ γέροντας Πορφύριος: «Στήν Έκκλησία δέν ὑπάρχει θάνατος... Ὁ Χριστός καταργεῖ τό θάνατο. Ὅποιος μπαίνει στήν Έκκλησία σώζεται, γίνεται αἰώνιος. Μία εἶναι ἡ ζωή, εἶναι ἀτέλειωτη συνέχεια, δέν ἔχει τέλος, δέν ὑπάρχει θάνατος. Ὅποιος ἀκολουθεῖ τίς ἐντολές τοῦ Χριστοῦ δέν πεθαίνει ποτέ. Πεθαίνει κατά τή σάρκα, κατά τά πάθη καί ἀξιῶνεται νά ζεῖ ἀπ' τήν ἐδῶ ζωή μέσ στον Παράδεισο, στήν Έκκλησία μας, καί κατόπιν στήν αἰωνιότητα. Μέ τόν Χριστό ὁ θάνατος γίνεται ἡ γέφυρα, πού θά τήν περάσουμε σέ μιά στιγμή, γιά νά συνεχίσουμε νά ζοῦμε “ἐν τῷ ἀνεσπέρῳ φωτί”».

Αὐτῆς τῆς ἀτελεύτητης ζωῆς εἶθε νά ἀξιοθοῦμε ὅλοι. Ἀμήν.

π. Πασχάλης Γρίβας



... συνέχεια ...

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΒΟΥΛΓΑΡΟΚΤΟΝΟ

Χρυστῶ μεγάλη χάρη στὸν σεβαστὸ π. Μελέτιο Βαδραχάνη, ὁ ὁποῖος εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ἐπισημάνει ὅτι, στὸ τεύχος 60-62 (Ἰουνίου-Αὐγούστου τοῦ 2007) τοῦ περιοδικοῦ μας εἶχα μᾶλλον κάνει λάθος ἀναφέροντας σάν τοποθεσία τῆς τεράστιας σημασίας μάχης τοῦ Κλειδίου, τὸ χωριὸ Κλειδί, τὸ ὁποῖο βρίσκεται στὸ δρόμο ἀπὸ Κατερίνη γιὰ Βέροια.

Πράγματι, εἶχε ἀπόλυτο δίκιο. Παρασυρμένη ἀπὸ τὴ θεωρία τοῦ Ἀμερικανοῦ ἱστορικοῦ στοῦ ὁποῖου τὸ βιβλίο ἔκανα κριτική, δέχτηκα ὅτι, ὁ αὐτοκράτορας Βασίλειος ὁ Β΄, ὁ Βουλγαροκτόνος, συνάντησε τὰ στρατεύματα τοῦ τσάρου Σαμουήλ, ὅταν ἐκεῖνος ἐπέστρεφε στὴ Βουλγαρία, ἀφοῦ εἶχε κατακτήσει καὶ λεηλατήσει τὴ Βέροια. Αὐτὸ ὅμως δέν εἶναι σωστὸ καὶ τὸ πεδίο τῆς μάχης δέν εἶναι τὸ χωριὸ Κλειδί –τὸ ὁποῖο ἄδικα κατηγόρησα ὅτι δέν ἔχει μνημεῖο πού νὰ θυμίζει τὴ μάχη– ἀλλὰ μιά τοποθεσία Κλειδί, λίγο πρὶν τὸ ἱστορικὸ ὄχυρό Ροῦπελ, κοντὰ στὰ ἑλληνο-βουλγαρικὰ σύνορα.

Καὶ ἐκεῖ, μέ ἐπληροφόρησε ὁ σεβαστὸς π. Μελέτιος, ὑπάρχει μνημεῖο. Καὶ ἐνθουσιάστηκα! Καὶ στὴν πρώτη εὐκαιρία, πῆγα νὰ τὸ ψάξω. Καὶ στὸν ἐνθουσιασμό μου ἐπάνω, ξέχασα ὅτι συνήθως ρεζιλεύομαι ὅταν ρωτᾶω γιὰ κάστρα καὶ μνημεῖα τοὺς ἀνθρώπους τοῦ τόπου πού τὰ ψάχνω!... Παρ' ὅλ' αὐτά, στὴν ἀρχὴ ἀπέφυγα νὰ ζητήσω πληροφορίες στὴν περιοχή.

Πῆρα, λοιπόν, τὸ δρόμο πού μοῦ εἶχε ὑποδειχθεῖ, κοιτάζοντας δεξιὰ κι ἀριστερά, μέ τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ δῶ τὸ μνημεῖο. Ὁ δρόμος διευρύνεται σήμερα, καὶ στὰ περισσότερα σημεῖα του ἦταν ἓνα τεράστιο ἐργοτάξιο, ἀλλά, τί στὸ καλὸ, σκέφτηκα, κρύβεται ὀλόκληρο ἄγαλμα τοῦ Βουλγαροκτόνου; Τόσο βέβαιο θεωροῦσα ὅτι τὸ μνημεῖο ἦταν τὸ ἄγαλμα –ἢ ἔστω ἡ προτομὴ– τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορα.

Ξεκίνησα ἀπὸ τὴ μεγάλη διασταύρωση καὶ ἔφτασα στὰ σύνορα μέ τὴ Βουλγαρία καὶ μνημεῖο δέν εἶδα. Καὶ ἔβαλα γι' ἄλλη μιά φορά στὴν ἄκρη τὴ ντροπὴ μου –καὶ τὴν ἄσχημη πεῖρα μου– καὶ ρώτησα σ' ἓνα χωριό, ἓναν εὐγενέστατο κύριο πού εἶχε ἓνα μικρὸ καφενεῖο, πού εἶναι τὸ ἄγαλμα τοῦ Βουλγαροκτόνου. Ἀφοῦ μέ κοίταζε χωρὶς νὰ καταλαβαίνει γιὰ ἀρκετὴ ὥρα, στὸ τέλος κατάλαβε. «Τὸ μνημεῖο,» εἶπε. «Θέλετε νὰ βρεῖτε τὸ μνημεῖο. Ἄ, μᾶς τὸ ἔκρυψε ὁ δρόμος. Πρὶν, τὸ βλέπαμε πρὸ ψηλά ἀπ' τὸ δρόμο, τώρα κατέβηκε...»

Πῶς κατεβάζεις, ἄραγε, κοτζάμ ἄγαλμα, ἀπὸ ψηλά, στὰ χαμηλά; Ἀπέφυγα ὅμως νὰ τὸ σχολιάσω, καὶ ξαναπῆρα τὸ δρόμο –ἀπὸ τὴν ἀνάποδη αὐτὴ τὴ

φορά. Κι έφτασα και πάλι στο σταυροδρόμι απ' όπου είχα ξεκινήσει. Και άγαλμα δέν είδα!

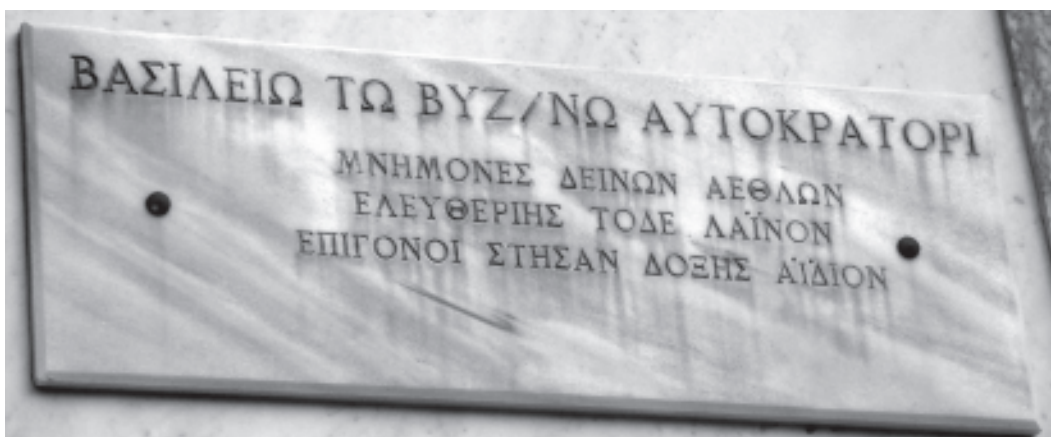
Γι' άλλη μιά φορά αναγκάστηκα νά ρωτήσω σ' ένα έστιατόριο πού στέκεται πάνω στο σταυροδρόμι, στη μέση του πουθενά. Και αυτή τή φορά έμαθα ότι έπρεπε νά μπω μέσα στο εργοτάξιο τής κατασκευής του δρόμου(!) και νά ρωτήσω τους εργάτες. Και ξαναπήρα και πάλι τό δρόμο προς τά πάνω, μέ όπλο τήν αποφασιστικότητα. Τί χειρότερο ρεζίλημα μπορούσα πιά νά πάθω; Τό πολύ νά μοιράζουν τή φωτογραφία μου σ' όλες τīs πόλεις πού έχουν κάστρα και βυζαντινά μνημεία, για νά μή μου μιλοϋν οι κάτοικοι!

Όταν έφτασα στο εργοτάξιο, μπήκα αποφασιστικά μέσα από τό δρόμο. Πρίν δύο μέρες είχε χιονίσει, κι ή λάσπη έφτανε στους ανθρώπους μέχρι τόν άστράγαλο. Ο εργάτης πού άφησε τή δουλειά του, έκπληκτος, νά μου δώσει πληροφορίες, δέν ήταν Έλληνας. Κατά πᾶσα πιθανότητα, ήταν Βούλγαρος. «Τό ήρωο,» μου είπε, «ναί, τό ήρωο... εκεί κάτω...»

Δέν μόρεσα νά μίν αναρωτηθῶ αν, ό ευγενέστατος αυτός ξένος εργάτης είχε τήν παραμικρή ιδέα για τό τί αντιπροσώπευε «τό ήρωο» πού μέ τόση χαρά μου έδειχνε. Δέν τό φαντάζομαι όμως...

Τέλος πάντων, ύστερα από μιά κατάβαση –κολύμπι θά ήταν ή σωστή λέξη- μιᾶς πλαγιᾶς σχεδόν φτιαγμένης από λάσπη, αντίκρισα τό περιπόθητο άγαλμα, μνημείο, ήρωο... Για νά μου έρθουν και πάλι στο νοϋ οι σίχοι τής «Φλογέρας του βασιλιᾶ»: «σβυσμένες όλες οι φωτιές, τραγούδι τῶν ήρώων...».

Τό μνημείο “θάφτηκε” πιά πίσω από τīs έπιχωματώσεις πού έχουν γίνει, για τόν νέο, ταχείας κυκλοφορίας, δρόμο, πού όρθώνεται μπροστά του, μέχρι τό ύψος τής κορυφής. Είναι μιά άνεμοδαρμένη κολῶνα, μ' ένα σιδερένιο δικέφαλο στήν κορυφή. Οι βροχές και τά χιόνια έχουν κόψει τό ράμφος του ενός άετου, πού στέκεται εκεί, άπομεινάρι τής παλιᾶς δόξας, τής δικής του και τής δικής μας. Παρά τό χιόνι, οι πλάκες είχαν φυτρωμένο χορτάρι ανάμεσά τους. Έμοιαζαν έτοιμες νά ξεκολλήσουν. Σέ μιά τετράγωνη πλά-



κα, στήν μπροστά πλευρά τής κολῶνας, υπήρχε ή έπιγραφή:

**«Βασιλείῳ τῷ βυζαντινῷ αὐτοκράτορι
Μνήμονες δεινῶν ἀέθλων
Ἐλευθερίας τόδε λαῖνόν
Ἐπίγονοι στήσαν δόξης ἀΐδιον».**

Στήν πίσω του πλευρά, μιά ἄλλη ἐπιγραφή μᾶς πληροφοροῦσε ὅτι τὸ μνημεῖο ἀνηγέρθη στίς 26 Ὀκτωβρίου 1962, μέ προσωπικές δαπάνες ἑνός καθηγητῆ τοῦ Γυμνασίου Σερρῶν καί τῶν μαθητῶν του καί τήν «ἠθική συμπαράσταση» τοῦ δημάρχου Σιδηροκάστρου καί τοῦ τότε στρατιωτικοῦ διοικητῆ τῆς περιφέρειας. Ἄν δέν ὑπῆρχε, δηλαδή, αὐτός ὁ καθηγητής νά βάλει τὸ μισθό του κι οἱ μαθητές νά βάλουν τὸ χαρτζιλίκι τους, οὔτε μνημεῖο, οὔτε πέτρα πάνω στήν πέτρα δέν θά ὑπῆρχε. Κι ἀπό τότε, ἡ πολιτεία καί ἡ ἀρχαιολογική ὑπηρεσία, θεώρησαν –καί θεωροῦν– ὅτι τὸ καθῆκον τους ἔχει τελειώσει!



Γιὰ νά διώξω τὴ θλίψη τοῦ περίφημου μνημείου, εἶπα νά ἐπισκεφθῶ τὸ μεγάλο βυζαντινὸ κάστρο τῆς περιοχῆς, πού δίνει καί τὸ ὄνομα στήν πόλη του. Βλέπετε, ὁ ἄνθρωπος δέν μαθαίνει ἀπὸ τὰ λάθη του μέ τίποτα!

Ζήτησα πληροφορίες γιὰ τὸ δρόμο, ἀπὸ μιά κοπελίτσα, σ' ἕνα κατάστημα, πού σταμάτησα νά πάρω νερό. «Τὸ πιστεύετε ὅτι δέν ἔχω ἀνέβει ποτέ;» ἦταν ἡ ἀπάντησις. Τὸ πιστεύω, πῶς δέν τὸ πιστεύω. Ἄν μοῦ ἔλεγε ὅτι ἀνεβαίνει κάθε μέρα δέν θά τὸ πίστευα! Εἶχα ὅμως τὴν ἐλπίδα, ὅτι θά ἀνέβαινε κάποτε –ἔστω ἀραιά καί ποῦ– κάποιος ἀρχαιολόγος...

Δυστυχῶς, δέν νομίζω ὅτι εἶχε πτυχίον ἀρχαιολογίας αὐτός πού εἶχε γράψει μέ μαύρη μπογιά τὴ λέξη «ἀκολουθήσει» καί ἕνα τόξο πάνω στό σωρὸ τῆς πέτρας πού κάποτε θά ἦταν ἡ περήφανη πύλη τοῦ κάστρου. Τί νά ἀκολουθήσει, ἄραγε, ὁ ἐπισκέπτης; Τὰ βήματα αὐτῶν πού κάποτε περνοῦσαν τὴν πύλη καί τώρα πιά ἔσβησαν; Ἡ τὰ βήματα αὐτῶν πού δέν πλησιάζουν πιά; Ἀκόμα κι ἡ σημαία πού κυμάτιζε στήν κορυφή τοῦ βράχου, κουρελιασμένη ἦταν κι αὐτή!... «Σβυσμένες ὅλες οἱ φωτιές, τραγούδι τῶν ἡρώων...»

Καί νά σκεφεῖ κανεὶς ὅτι, ὁ Ἀμερικανὸς συγγραφέας, ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ ὁποίου ξεκίνησε ὅλη αὐτὴ ἡ περιπέτεια, μᾶς κατηγορεῖ τοὺς νεοέλληνες γιὰ «προγονοπληξία»! Σκεφεῖτε, δηλαδή, καί νά μὴν εἴμαστε προγονόπληκτοι!...

N. B.



ΑΠΟΣΤΗΜΑΤΑ ΣΩΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗΣ

Από την μακρόχρονη πείρα μου στη θεραπεία των στοματικών παθήσεων, αλλά και από τις έρευνες που έχουν γίνει, είμαι πεπεισμένη ότι η παραμελημένη στοματική υγεία, συνήθως συνοδεύεται και από παραμελημένη γενική αλλά και ψυχική υγεία. Έχει αποδειχθεί ότι άτομα με παραμελημένο στόμα, έχουν και πολλά ψυχολογικά προβλήματα.

Τά αποστήματα του στόματος μπορεί να όφείλονται σε τερηδονισμένα και παραμελημένα δόντια, ή να είναι περιοδοντικά. Δηλαδή, παραμελημένη ούλίτιδα μπορεί να μετατραπεί σε περιοδοντίτιδα, που είναι πολύ πιο σοβαρή ασθένεια του στόματος από την ούλίτιδα. Και η τερηδόνα και η περιοδοντίτιδα είναι μικροβιακής αιτιολογίας. Αν δεν θεραπευθούν εγκαίρως, τό δόντι νεκρώνεται και παρουσιάζεται τό απόστημα. Πρίν έμφανιστεί υπάρχει πόνος, γιατί τό πύον, πιέζει για να έξέλθει και προκαλεί διάβρωση του όστού και οίδημα, απόστημα. Μετά από αυτό ό πόνος φεύγει, αλλά υπάρχει κίνδυνος διασποράς των μικροβίων μέσω της κυκλοφορίας, σε όλο τον οργανισμό. Τά αποτελέσματα των αποστημάτων που δεν αντιμετωπίζονται με θεραπεία είναι πολύ σοβαρά για την υγεία. Στη Βιβλιογραφία αναφέρεται περιστατικό θανάτου νεογνού από μή θεραπευμένο απόστημα της έγκυου. Η μικροβιολογική εξέταση έδειξε ότι ό θάνατος προήλθε από ψευδομονάδα ίδιου τύπου με αυτόν του αποστήματος της μητέρας.

Στήν πνευματική ζωή συμβαίνει κάτι ανάλογο. Τά μικρόβια είναι τά παραπτώματά μας. Αν δεν τά έξομολογηθούμε, θά μεταφερθούν στο ύποσυνείδητο και θά κακοφορμίσουν. Ίσως να μίν αισθανόμαστε την ένόχληση, αλλά η βλάβη γίνεται και μπορεί να έχει πολύ σοβαρές συνέπειες για την ψυχική αλλά και τη σωματική μας υγεία.

Τά μικρόβια των αποστημάτων συνήθως είναι αναερόβια. Δηλαδή πολλαπλασιάζονται χωρίς την παρουσία όξυγόνου. Παλαιότερα χορηγούσαμε αντιβιοτικά, περιμέναμε να περάσει τό απόστημα και μετά έπεμβαίναμε. Νεώτερες έρευνες απέδειξαν ότι δεν χρειάζεται να χορηγηθούν αντιβιοτικά, γιατί και μόνη η έπαφή με τον άτμοσφαιρικό άερα τά καταστρέφει. Έννοείται ότι δεν θά έχουμε γενικά συμπτώματα, όπως κακουχία και πυρετό, πράγμα που θά υποδηλώνει ότι ήδη έγινε διασπορά των μικροβίων, μέσω

τῆς κυκλοφορίας, σέ ὄλον τόν ὀργανισμό. Τότε εἶναι ἀπαραίτητη ἡ χορήγηση ἀντιβιοτικῶν. Ἀλλά συνήθως μία ἀπλή σχάση τοῦ ἀποστήματος εἶναι ἀρκετή γιά νά παροχευθεῖ τό πῦον καί νά ἀνακουφιστεῖ ὁ πάσχων.

Ἐδῶ βλέπουμε καί τό συσχετισμό μέ τά παραπτώματά μας: Κρυμμένες καλά οἱ ἁμαρτίες μας, μπορεῖ νά πολλαπλασιασθοῦν καί νά ἔχουμε δυσάρεστα ἀποτελέσματα στή ζωή μας. Ἐάν, ὅμως, τίς ἐξομολογηθοῦμε ἐγκαίρως, δηλαδή τίς φέρουμε σέ ἐπαφή μέ τό ὄξυγόνο, πού εἶναι ὁ Χριστός, μέσω τοῦ Πνευματικοῦ μας, τότε δέν θά ἔχουμε τή διάβρωση καί τήν πίεση στή ζωή μας, πού αὐτές προκαλοῦν.

Ἐνας ἄλλος συσχετισμός εἶναι ἡ μικρή οὐλή πού μένει ἀπό τήν τομή, καί ὑπενθυμίζει τό ἀπόστημα πού ὑπῆρχε.

Στόν Ν Ψαλμό διαβάζουμε: «Καί ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστί διά παντός...»

Πολλές φορές καί μόνο ἡ συνειδητοποίηση τοῦ προβλήματος σπὴν ἐξομολόγηση, εἶναι ἀρκετή γιά νά ἀλλάξουμε τή στάση μας. Δηλαδή παραδώσαμε τό πῦον τῆς ψυχῆς (τά πάθη), καί τίς ἐντάσεις πού αὐτά δημιουργοῦν, μέσω τοῦ Πνευματικοῦ, στό ὄξυγόνο πού εἶναι ὁ Χριστός μας. Ἔτσι τό Πρόσωπο-ἄνθρωπος, σιγά-σιγά ἐλευθερώνεται, ὅπως τό πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τό μολυσμένο πῦον καί τίς ἄλλες πιέσεις στή ζωή του.

Ἄνθῆ Λ. Τσέλιου

Χειρουργός Ὀδοντίατρος- Ὑγιεινολόγος ΕΣΔΥ

ΟΥΡΑΝΟΠΟΛΙΤΗΣ Ο ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΡΙΣΗΣ



Μέ τήν ἐπίκληση τοῦ π. Πορφυρίου στό στόμα παρέδωσε ἐν Κυρίῳ τό πνεῦμα του ὁ γλυκός θεολόγος Νικόλαος Χαρίσης, τό πρωῖ τῆς Παρασκευῆς 15 Φεβρουαρίου 2008.

Τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς ἐτελέσθη ἀγρυπνία στό παρεκκλήσιό μας τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου ὑπέρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του καί τό πρωῖ τοῦ Σαββάτου ἐψάλη ἡ νεκρώσιμος Ἀκολουθία μέ τήν συμπροσευχή πολλῶν κληρικῶν καί λαϊκῶν.

Ὁ Νικόλαος Χαρίσης ἦταν γλυκός καί χαρισματικός θεολόγος καί ἐργάσθηκε ἀπό μικρό παιδάκι μέ ὀλόθερμη πίστη ὡς προεστώς πολλῶν πνευματικῶν ἔργων. Ἐπιφύλασσόμεθα νά γράψουμε ἐκτενέστερα περὶ αὐτοῦ προσεχῶς. Ἡ μνήμη του ἄς εἶναι αἰωνία!



Η ΨΥΧΙΚΗ ΜΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κάθε μέρα πού περνάει, αντιμετωπίζοντας τίς διάφορες καταστάσεις τῆς καθημερινότητας, προβληματιζόμαστε, συνήθως ἐκ τῶν ὑστέρων, γιά τό ποιός εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος τρόπος νά χειριζόμαστε τίς καταστάσεις αὐτές, πετυχαίνοντας τά καλύτερα ἀποτελέσματα καί ἔχοντας τό μικρότερο κόστος. Συχνά διαπιστώνουμε ὅτι ἡ παρόρμηση τῆς στιγμῆς, ἡ ψυχική μας κατάσταση καί βέβαια ὁ χαρακτήρας μας μέ τίς εὐκολίες καί τίς δυσκολίες του, μᾶς ὠθεῖ νά ἐκδηλώνουμε μιά συμπεριφορά, γιά τήν ὁποία συνήθως, τελικά, μετανοιώνουμε.

Παρατηρῶντας ὁ καθένας τόν ἑαυτό του, συχνά βλέπουμε ὅτι ἡ ψυχική μας διάθεση εἶναι αὐτή πού κυριαρχεῖ στήν συμπεριφορά μας καί μᾶς κατευθύνει στήν μιά ἢ τήν ἄλλη ἐκδήλωση. Ἄν αἰσθανόμαστε ἄνεση, ξεκούραση καί χαρά, μπορούμε πολύ εὐκόλα νά χειριστοῦμε τίς καταστάσεις στίς ὁποῖες βρισκόμαστε. Ὅταν ὅμως εἴμαστε ψυχικά «πεσμένοι», κουρασμένοι ἢ ἀγχωμένοι ἀπό τίς πολλές μέριμνες, τότε δέν ἔχουμε οὔτε τήν ψυχραιμία οὔτε τό κουράγιο νά χειριστοῦμε σωστά τά πράγματα, μέ ἀποτέλεσμα συχνά νά μετανοιώνουμε γιά τήν συμπεριφορά μας.

Αὐτό ἰσχύει καί γιά τόν τρόπο πού χειριζόμαστε τά παιδιά μας. Ὅταν ἔχουμε χρόνο, διάθεση καί ὄρεξη, ἔχουμε καί τήν ψυχραιμία νά αντιμετωπίσουμε τά παιδιά. Ὅταν ὅμως εἴμαστε πιεσμένοι ἀπό τό χρόνο καί καταπονημένοι ἀπό τίς ἐργασίες τῆς ἡμέρας, παρουσιάζουμε μιά ἀλλοπρόσαλλη συμπεριφορά. Καί μπορεῖ, γιά τό ἴδιο θέμα ἐχθές νά δείχναμε μιά ἀνοχή στά παιδιά ἐνῶ τήν ἄλλη μέρα, γιά τό ἴδιο πρᾶγμα νά θυμώνουμε πολύ καί νά τά ἐπιπλήτουμε αὐστηρά.

Τά παιδιά εἰσπράττουν αὐτές τίς διακυμάνσεις τῆς διάθεσῆς μας καί ἐπηρεάζονται ἀπό αὐτές. Διάφορες μελέτες ἔχουν δείξει ὅτι, ὅταν μιά δασκάλα μπαίνει στήν τάξη τό πρωί μέ τό χαμόγελο καί ὄρεξη γιά δουλειά, τά παιδιά ἐπιδεικνύουν πολύ καλή συμπεριφορά. Τίς μέρες πού μπαίνει στήν τάξη καί εἶναι «στίς κακές της», τά παιδιά εἶναι ἰδιαίτερα ἀπείθαρχα καί βέβαια ἐπιδεινώνουν τήν κακή διάθεση τῆς δασκάλας.

Συχνά κυνηγᾶμε τά παιδιά καί χτυπᾶμε ὀρισμένες κακές συμπεριφορές τους, χτυπῶντας ὅμως τίς ἐκδηλώσεις χωρίς νά ἐντοπίζουμε καί νά ξεριζώνουμε τά αἴτια. Καί, πολλές φορές, τά αἴτια ξεκινοῦν ἀπό μᾶς.

Τά παιδιά χρειάζονται μιά συνέπεια, μιά συνέχεια καί μιά τάξη ὥστε

νά μπορέσουν νά λειτουργήσουν. Ἄν τήν μιά μέρα ἰσχύει τό ἕνα καί τήν ἄλλη τό ἄλλο, τελικά θολώνουν τά κριτήρια καί δέν ἰσχύει τίποτα. Ἄν τά ἀντιμετωπίζουμε καθημερινά ἀνάλογα μέ τίς διαθέσεις μας, δέν θά ἔχουμε μιά σταθερή καί συνεπή συμπεριφορά. Αὐτό μπερδεύει τά παιδιά.

Ἄν εἶναι δύσκολο νά ἐπιβληθοῦμε στόν ἑαυτό μας τήν κάθε στιγμή καί νά ἀντιμετωπίζουμε τά παιδιά ἀντικειμενικά, ἔξω ἀπό ἐμᾶς, πέρα καί πάνω ἀπό τόν ἑαυτό μας καί τό πῶς αἰσθάνεται ἐκείνη τήν ὥρα, πόσο πιο δύσκολο εἶναι νά ἀφουγκραστοῦμε τίς ἰδιαιτερότητες τοῦ κάθε παιδιοῦ καί νά τό ἀντιμετωπίσουμε ἀνάλογα;

Συχνά οἱ γονεῖς ψάχνουμε νά βροῦμε «συνταγές» νά τίς ἐφαρμόσουμε ὡς παιδαγωγική, ἀλλά δέν ὑπολογίζουμε ὅτι τά «ὕλικά» πού ἔχουμε δέν εἶναι ὅμοια. Ἀκόμα καί παιδιά μέ τίς ἴδιες φαινομενικά ἐκδηλώσεις καί συμπεριφορές, διαπιστώνουμε συχνά ὅτι δέν μποροῦν νά ἀντιμετωπιστοῦν μέ τόν ἴδιο τρόπο. Μποροῦμε νά ἀντιμετωπίσουμε μέ αὐστηρότητα, γιά παράδειγμα, ἕνα παιδί πού ἀπό πείσμα ἐπιμένει νά γίνηι τό δικό του, ἐπειδή ἔχει μάθει νά τοῦ ἱκανοποιοῦνται ὅλες του οἱ ἀπαιτήσεις, ἀλλά ἕνα παιδί πού βρίσκεται σέ μιά δυσκολία καί προσπαθεῖ νά βγεῖ ἀπό αὐτήν ἀντιδρώντας πεισματικά, ἄν τό ἀντιμετωπίσουμε μέ αὐστηρότητα, ἐκείνη τήν ὥρα πού εἶναι στριμωγμένο, αἰσθάνεται ὅτι ἀδικεῖται καί δέν μπορεῖ νά ἐξηγήσει τήν δική μας ἀντίδραση. Ἐμεῖς προσπαθοῦμε νά χτυπήσουμε τό πείσμα του, ἐπειδή θεωροῦμε ὅτι τά παιδιά δέν πρέπει νά ἔχουν πείσμα ἀλλά δέν βοηθᾶμε τό παιδί νά βγεῖ ἀπό τήν δυσκολία στήν ὁποία βρίσκεται, ὥστε νά ἀντιμετωπιστεῖ καί τό πείσμα.

Πόσο δύσκολο ἀλλά καί ταυτόχρονα πόσο εὐχάριστο εἶναι νά προσπαθοῦμε κάθε ὥρα νά διατηροῦμε μιά σταθερή καλή ψυχική διάθεση! Ἰδίως ὅταν ἔχουμε νά ἀντιμετωπίσουμε τά παιδιά, εἴτε ὡς δάσκαλοι, εἴτε ὡς γονεῖς εἴτε ὡς παιδαγωγοί θά πρέπει νά ὀπλιζόμαστε μέ ἄρκετά ἀποθέματα «καλῆς διάθεσης» ὥστε νά καταφέρουμε νά τά ἀκούσουμε πρῶτα καί νά τά χειριστοῦμε ἔπειτα! Ὅπως, ὅταν παίζουμε ἕνα μουσικό ὄργανο, τό μουσικό ἀποτέλεσμα ἐξαρτᾶται ἀπό τό πῶς πιέζουμε τίς χορδές ἢ τά πληκτρα, ἀνάλογα μέ τό πῶς νιώθουμε ἐκείνη τή στιγμή πού παίζουμε, ἔτσι καί τά παιδιά μας συμπεριφέρονται ἀνάλογα μέ τήν δική μας διάθεση καί τούς δικούς μας χειρισμούς.

Ἡ περίοδος τοῦ Τριωδίου, τήν ὁποία διανύουμε, νομίζω ὅτι συμβάλει ἄρκετά στό νά ὀπλιστοῦμε μέ καλή ψυχική διάθεση, νά ἀνανεώσουμε τίς δυνάμεις μας καί νά προσπαθήσουμε, ὅσο γίνεται, νά χειριζόμαστε τίς καθημερινές καταστάσεις μέ περισσότερη νηφαλιότητα καί ψυχραιμία, ὥστε νά ἔχουμε καί καλύτερα ἀποτελέσματα.

Μαρίνα Διαμαντῆ



ΠΩΣ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΝ ΟΙ ΠΙΣΤΟΙ ΤΟΥΣ ΚΕΚΟΙΜΗΜΕΝΟΥΣ;

Τὴν πρώτη Μαρτίου ἔχουμε τὸ λεγόμενο πρῶτο Ψυχοσάββατο, κατὰ τὸ ὁποῖο τελεῖται Μνημόσυνο ὑπὲρ πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος κεκοιμημένων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν. Γράφει σχετικῶς ὁ Ἅγιος Νεκτάριος στὸ μικρὸ του πόνημα μὲ τίτλο «Μελέτη περὶ τῶν Ἱερῶν Μνημοσύνων γιὰ τὸ πρῶτο Ψυχοσάββατο: «Ἐπειδὴ μερικοὶ πέθαναν πρόωρα στὰ ξένα ἢ στὴ θάλασσα ἢ σὲ βουνὰ ἀδιάβατα, γκρεμοὺς καὶ χαράδρες, ἢ ἀπὸ ἐπιδημικὲς ἀρρώστειες ἢ πείνα ἢ πολέμους, ἐμπρησμοὺς κι' ἄλλους διαφόρους θανάτους, καὶ ἐπειδὴ ἦσαν ἴσως φτωχοὶ καὶ ἄποροι καὶ ἔτσι ὅσοι στερήθηκαν μνημοσύνων τὶς συνηθισμένες ψαλμωδίες καὶ μνημόσυνα, οἱ θεῖοι Πατέρες μὲ πνεῦμα φιλανθρωπίας διέταξαν ἓνα κοινὸ μνημόσυνο νὰ τελεῖται γιὰ ὅλους αὐτοὺς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἔτσι κι' ὅσοι στερήθηκαν μνημοσύνου νὰ περιλαμβάνονται κι' αὐτοὶ στὸ κοινὸ μνημόσυνο». Καὶ πάμπολλοι πρόγονοι καὶ συγγενεῖς μας, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν θυμόμαστε ἢ τοὺς ὁποίους δὲν γνωρίσαμε ποτέ.

Πέρα ἀπὸ τὰ Ψυχοσάββατα, κατὰ τὰ ὁποῖα, ὅπως προείπαμε, ἡ Ἐκκλησία δέεται ὑπὲρ πάντων τῶν κεκοιμημένων, ἔχει καὶ ὁ κάθε πιστὸς χρέος καὶ παράλληλα μεγάλα ὀφέλη νὰ φροντίζει γιὰ τοὺς κεκοιμημένους συγγενεῖς καὶ φίλους του, καθὼς κι' ἐκεῖνοι εὐχονται στὸν οὐρανὸ ὑπὲρ τῶν δικῶν τους ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐκτὸς τὴν ἰδιωτικὴ προσευχὴ στὴν Ἐκκλησία ἔχουμε 4 τρόπους νὰ τιμήσουμε καὶ νὰ βοηθήσουμε τοὺς ἀπελθόντες: α) Μὲ πρόσφορο καὶ γεγραμμένα τὰ ὀνόματα, ξεχωριστὰ τῶν κεκοιμημένων καὶ τῶν ζώντων γιὰ μνημόνευσι στὴ Θεία Λειτουργία. β) Μὲ μνημόσυνα τὴν 40ῃ ἡμέρα μετὰ τὴν κοίμησι ἢ καὶ λίγο νωρίτερα, ἐτήσιο μνημόσυνο καὶ στὴ συνέχεια κάθε ἔτος κοντὰ στὴν ἡμερομηνία τῆς κοιμήσεως. Σημειωτέον ὅτι στὸν ὑπολογισμὸ τῆς 40ῆς ἡμέρας συνυπολογίζεται καὶ ἡ ἴδια ἢ ἡμέρα τοῦ θανάτου. γ) Μὲ τρισάγια ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ κεκοιμημένου, τὴν 3ῃ ἡμέρα, τὴν 9ῃ ἡμέρα, στὰ τρίμηνα, ἐξάμηνα, ἔννεάμηνα, στὴν ὀνομαστικὴ ἑορτὴ τοῦ θανόντος ἢ κατὰ τὴν ἐπέτειον ἰδιαιτέρων γεγονότων στὴ ζωὴ τοῦ θανόντος. Ἐπίσης γίνονται τρισάγια στὸ κοιμητήριον ἐπὶ τοῦ τάφου. Καὶ δ) μὲ ἐλεημοσύνης ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων.

Αὐτοὶ οἱ τρόποι ἀποτελοῦν πανάρχαια παράδοση τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως διαβάζουμε καὶ στὸ Ἡ' βιβλίον τῶν Διαταγῶν τῶν Ἀποστόλων, κεφάλαιον μβ': «Ἐπιτελεῖσθω δὲ τρίτα τῶν κεκοιμημένων ἐν ψαλμοῖς καὶ ἀναγνώσμασιν καὶ προσευχαῖς διὰ τὸν διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐγερθέντα. Καὶ ἕνατος εἰς ὑπόμνησιν

τῶν περιόντων καὶ τῶν κεκοιμημένων. Καὶ τεσσαρακοστὰ κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον· Μωσῆν γὰρ οὕτως ὁ λαὸς ἐπένθησεν. Καὶ ἐνιαύσια ὑπὲρ μνείας αὐτοῦ. Καὶ διδύσθω ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ πένησιν εἰς ἀνάμνησιν αὐτοῦ.» Σὲ μετάφραση: «Νὰ τελεῖται δέησις τὴν τρίτη ἡμέρα μετὰ τὴν κοίμησιν ὑπὲρ τῶν νεκρῶν μὲ ψαλμοὺς καὶ ἀναγνώσματα καὶ προσευχές, πρὸς τιμὴν Ἐκείνου πού ἀναστήθηκε σὲ τρεῖς ἡμέρες. Καὶ τὴν ἐνάτη ἡμέρα, γιὰ νὰ μνημονευθοῦν οἱ ζῶντες ὑπολειπόμενοι καὶ οἱ νεκροί. Καὶ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα σύμφωνα μὲ τὸν παλαιὸν τύπον· διότι ἔτσι πενθοῦσε ὁ λαὸς τὸν Μωσῆ. Καὶ ἑτήσια μνημόσυνα εἰς μνήμην αὐτοῦ. Καὶ νὰ δοθοῦν ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του στοὺς φτωχοὺς εἰς ἀνάμνησίν του.»

Ἡ ἐκπλήρωση αὐτῶν τῶν ὑποχρεώσεων μας ἔναντι τῶν κεκοιμημένων συγγενῶν καὶ φίλων δὲν ὠφελεῖ μόνο τοὺς κεκοιμημένους, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτὸ μας. Σὲ κάθε τρισάγιο ἢ μνημόσυνον συνειδητοποιοῦμε ὅτι εἴμαστε φθαρτοί, ὅτι εἴμαστε προσωρινοὶ πολῖτες αὐτῆς τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ προορισμὸς ὅλων μας εἶναι ἡ χώρα ζώντων, ἡ ἐπουράνια πατρίδα. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ὀνόμασαν τὴν ἡμέρα τοῦ ἐπιγείου θανάτου «γενέθλιον ἡμέραν».

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἄνθρωπος ἔχει πλασθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸ σὲ ἀπόλυτη ἐνότητα ψυχῆς καὶ σώματος, τὸ ἐπιτίμιο τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀθανάτου ψυχῆς ἀπὸ τὸ φθαρτὸ προσωρινὸ σῶμα, λόγῳ τῆς παρακοῆς, εἶναι ἓνα γεγονός, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ εὐκόλα νὰ συμφιλιωθῆ ὡς κάτι παρὰ φύσιν, καὶ ἐπειδὴ τὰ κόλυβα, ὁ κόκκος τοῦ σιarioῦ εἶναι μιὰ ἀπὴ εἰκόνα αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, μᾶς προκαλεῖ πένθος. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ὑπάρχουν κάποιοι περιορισμοὶ στὴν τέλεση Τρισαγίων καὶ Μνημοσύνων κατὰ τὶς μέρες ἢ περιόδους πού ἔχουν καθαρὰ ἀναστάσιμο ἢ χαρμόσυνο χαρακτῆρα, δηλ. τὶς Κυριακές, Δεσποτικὲς καὶ Θεομητορικὲς ἑορτές, τὴν ἐκάστοτε πανήγυριν τοῦ Ναοῦ, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς παραμονῆς μέχρι καὶ τὴν ἐνάτη ὥρα ἀνήμερα, καθὼς ἐπίσης ἀπὸ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου μέχρι τὴν Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. Κατ' αὐτὲς τὶς μέρες γίνεται «**ψιλὴ μνήμη τῶν κεκοιμημένων χωρὶς πένθος καὶ θρήνον**», ὅπως μᾶς λέγει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης, δηλαδὴ μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῶν κεκοιμημένων κατὰ τὴν προσκομιδὴ καὶ μετὰ τῶν καθαγιασμῶ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἀπὸ τὸν λειτουργὸν ἱερέα, καὶ ἀποτελεῖ «**τιμὴ μεγίστη τὸ μνήμης ἀξιοῦσθαι**» κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, διότι ἡ μνημόνευσις αὐτὴ σημαίνει συμμετοχὴ στὴν Ἀνάστασι καὶ προσφέρει μεγίστη ἀνάπαυσι στὸν κεκοιμημένο.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀκρίβεια τῆς Ἐκκλησίας μας. Κατ' οἰκονομίαν ἐν τούτοις μποροῦν νὰ γίνουν καὶ τὴν Κυριακὴ μνημόσυνα, ὅχι ὅμως τρισάγια, ἐπειδὴ οἱ πιστοὶ διευκολύνονται λόγῳ τῆς ἀργίας νὰ προσέλθουν στὴ Θ. Λειτουργία, ἰδιαίτερα καλεσμένοι τοῦ μνημοσύνου ἀπὸ διάφορα μέρη, καὶ ἐπίσης ἐπειδὴ δὲν τελεῖται σ' ὅλους τοὺς Ἱ. Ναοὺς Θ. Λειτουργία τὰ Σάββατα, καὶ δὲν γίνονται μνημόσυνα χωριστὰ ἀπὸ τὴ Θ. Λειτουργία.

Ὅπως εἶδαμε, τὸ Σάββατο εἶναι ἡ κατάλληλη μέρα γιὰ τὴν τέλεση μνημοσύνων

καὶ τρισαγίων, διότι καὶ ἡ ὑμνολογία τῶν λειτουργικῶν βιβλίων τῆς Παρακλητικῆς καὶ τοῦ Τριωδίου περιέχει κάθε Σάββατο εἰδικὰ τροπάρια γιὰ τοὺς κεκοιμημένους, τὰ νεκρώσιμα εὐλογητάρια. Μιὰ ματιὰ στὸ συναζάρι τοῦ Σαββάτου πρὸ τῆς ᾽Απόκρεω στὸ Τριώδιο μᾶς τὰ ἐξηγεῖ ξεκάθαρα: «Ἐν Σαββάτῳ δὲ ἀεὶ τὴν τῶν ψυχῶν μνείαν ποιούμεθα, ὅτι τὸ Σάββατον κατὰ παυσιν σημαίνει ᾽Εβραϊστί· καὶ τῶν τεθνεώτων τοίνυν ὡς τῶν βιοτικῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἀπάντων καταπαυσαμένων, κἂν τῇ καταπαυσίμῳ τῶν ἡμερῶν τὰς ὑπὲρ αὐτῶν δεήσεις ποιούμεθα, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ πᾶν κεκράτηκε γίνεσθαι Σάββατον. Τὸ δὲ καὶ νῦν καθολικῶς μνημονεύομεν, ὑπὲρ παντὸς δεόμενοι εὐσεβοῦς· εἰδότες καὶ γὰρ οἱ θεῖοι Πατέρες, ὡς τὰ ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων γινόμενα μνημόσυνα λέγω, ἐλεημοσύναι καὶ λειτουργίαι, μεγάλην αὐτοῖς παρέχει ἄνεσιν καὶ ὠφέλειαν, καὶ ἰδίως καὶ κοινῇ τὴν ᾽Εκκλησίαν τοῦτο ποιεῖν ἐπιτρέπουσι, παρὰ τῶν ᾽Αγίων ᾽Αποστόλων τοῦτο παραλαβόντες, ὡς εἴρηται, καθὰ καὶ ὁ ᾽Αρεοπαγίτης φησὶ Διονύσιος.»

π. Γεώργιος Χάας

ΑΠΟΚΡΙΕΣ ΜΕ ΑΛΛΟ ΝΟΗΜΑ

Ἡ Θεατρικὴ Παράσταση τῶν Νέων μας
μέ τίτλο:

ΚΑΛΛΙΣΤΕΙΑ ΜΑΤΑΙΟΔΟΞΙΑΣ

Γιὰ τὰ παιδιά τοῦ Νεανικοῦ μας κέντρου, οἱ ἀπόκριες ἀποκτοῦν ἄλλο νόημα ἀπὸ αὐτὸ πού συνηθίζει ὁ κόσμος!

Εἶναι μιὰ γιορτὴ, ἡ ὁποία συνδυάζει τὴν χαρὰ τῆς ἐλευθερίας τῶν τροφῶν, στὴν ἀρχὴ τοῦ Τριωδίου, πού προσφέρεται γιὰ νά ὀπλιστοῦμε ὅλοι μέ δύναμη γιὰ τίς ἅγιες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, μέ τὴν κατάνυξη καὶ τὴν περισυλλογὴ τῆς περιόδου τοῦ Τριωδίου.

Γι' αὐτό, ἐτοίμασαν μιὰ ξεχωριστὴ θεατρικὴ παράσταση, μέ πολύ κέφι καὶ χαρὰ θέλοντας νά διασκεδάσουν ἀλλὰ καὶ νά προβληματίσουν τοὺς θεατές, μέ τὰ ποικίλα νοήματα πού ἀπορρέουν ἀπὸ τὸ ἔργο.

Τὸ ἀπόγευμα, λοιπόν, τῆς Κυριακῆς τῶν ᾽Απόκρεω, στίς 7:³⁰ μ.μ. σᾶς περιμένουμε ὅλους, μικροὺς καὶ μεγάλους, στὸ Πνευματικὸ Κέντρο Ρουμελιωτῶν, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Δαφνομήλη 1 (προέκταση τῆς Σίνα), σέ μιὰ ξεχωριστὴ γιορτὴ! Μιὰ γιορτὴ γιὰ “σπουδαίους” ἀνθρώπους! Δηλαδή... γιὰ ὅλους ἐμᾶς!

**ΝΑ ΜΗΝ ΛΕΙΨῆ ΚΑΝΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΚΑΙ
ΣΠΑΡΤΑΡΙΣΤΗ ΑΥΤΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ!**



ΕΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- * **ΔΕΥΤΕΡΑ Θ. Λειτουργία** θα τελεσθῆ σὴν ἐνορία μας κατὰ τὶς Κυριακὲς **9, 23 καὶ 30** Μαρτίου.
- * **ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ** Θεία Λειτουργία θα πραγματοποιηθῆ σὶς **2, 16 καὶ σὶς 25** Μαρτίου.

Η ΕΝΟΡΙΑ ΩΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΤΗΧΗΣΕΩΣ

Ομιλίες μὲ σκοπὸ νὰ βοηθηθοῦμε σὴν πνευματικὴ μας ζωὴ γίνονται σὴν ἐνορία μας:

* Κάθε **ΚΥΡΙΑΚΗ** πρωτῆ, μετὰ τὴν Θ. Λειτουργία, ἀπὸ τὶς **11³⁰** ἕως τὶς **1³⁰** τὸ μεσημέρι, σὴν Πνευματικὴ μας Ἑστία (ὁδὸς Μαυρομικαλῆ 96), μὲ γενικὸ θέμα **«Τὸ βιβλίον "Ἐξομολογήσεις" τοῦ Ἁγίου Ἀύγουστίνου καὶ ἡ διερεύνηση τῆς ψυχῆς μας»**.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος γίνεται διάλογος μὲ τοὺς ἀκροατές.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ὁμιλίας παρατίθεται δωρεάν ἓνα μικρὸ πρόγευμα

πρὸς ἀναψυχὴν τῶν προσερχομένων εὐθὺς μετὰ τῆς Θ. Λειτουργίας.

* Κάθε **ΤΡΙΤΗ 6 - 7** μ.μ. **ΘΕΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**, μὲ θέματα ἀπὸ τοὺς **«Ὅρους κατ' ἐπιτομήν»** τοῦ Μ. Βασιλείου.

ΣΧΟΛΗ ΣΥΖΥΓΩΝ & ΓΟΝΕΩΝ 7 - 8 μ.μ. (Πρόγραμμα τῶν θεμάτων σὲ τὸ τεῦχος 64 τοῦ περιοδικοῦ μας).

Ἐπεύθυνος Συνάξεων: π. Βασίλειος Βολουδάκης.

* Κάθε **ΤΕΤΑΡΤΗ** ἀπόγευμα, σὲ Παρεκκλήσιο τοῦ Ἁγ. Νεκταρίου μετὰ τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὴν Παράκληση οἱ ὁμιλίες ἔχουν γενικὸ θέμα: **«Τὸ βιβλίον τῶν Ψαλμῶν, Φῶς καὶ Ζωή»**.

Ἐπεύθυνος-Συντονιστής: π. Φίλιππος Μίαρης.

